

P9_TA(2024)0109

Zalecenie dla Rady, Komisji i ESDZ dotyczące sytuacji w Syrii

Zalecenie Parlamentu Europejskiego z dnia 28 lutego 2024 r. dla Rady, Komisji oraz wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie sytuacji w Syrii (2023/2052(INI))

(C/2024/6749)

Parlament Europejski,

- uwzględniając przystąpienie przez Syrię jako państwo członkowskie do Organizacji ds. Zakazu Broni Chemicznej z dniem 14 października 2013 r.,
 - uwzględniając Konwencję o zakazie prowadzenia badań, produkcji, składowania i użycia broni chemicznej oraz o zniszczeniu jej zapasów, ratyfikowaną przez Syrię dnia 14 grudnia 2013 r.,
 - uwzględniając rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2170 przyjętą dnia 15 sierpnia 2014 r. i nr 2254 przyjętą dnia 18 grudnia 2015 r.,
 - uwzględniając rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2533 przyjętą dnia 11 lipca 2020 r. i nr 2504 przyjętą dnia 10 stycznia 2020 r., obydwie w sprawie przejść granicznych Bab al-Salam i Bab al-Hawa, a także udzielania pomocy humanitarnej,
 - uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2664 przyjętą dnia 9 grudnia 2022 r.,
 - uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2672 przyjętą dnia 9 stycznia 2023 r.,
 - uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 77/301 z dnia 29 czerwca 2023 r., ustanawiającą Niezależną Instytucję ds. Osób Zaginionych w Syryjskiej Republice Arabskiej,
 - uwzględniając sprawozdanie Niezależnej Międzynarodowej Komisji Dochodzeniowej ONZ w sprawie Syryjskiej Republiki Arabskiej z dnia 21 stycznia 2021 r. na 46. sesję zwyczajną Rady Praw Człowieka,
 - uwzględniając sprawozdanie Niezależnej Międzynarodowej Komisji Dochodzeniowej ONZ w sprawie Syryjskiej Republiki Arabskiej z dnia 14 sierpnia 2023 r. na 54. sesję zwyczajną Rady Praw Człowieka,
 - uwzględniając postanowienie Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (MTS) z dnia 16 listopada 2023 r. w sprawie wniosku o wskazanie środków tymczasowych do zastosowania Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karaniami (*Kanada i Niderlandy przeciwko Syryjskiej Republice Arabskiej*),
 - uwzględniając postanowienie Tribunal judiciaire de Paris (sądu rejonowego w Paryżu) z dnia 14 listopada 2023 r. o wydaniu międzynarodowego nakazu aresztowania prezydenta Syrii Baszara al-Assada, Mahera al-Assada, Ghassana Abbasa i Bassama al-Hassana,
 - uwzględniając decyzję Rady (WPZiB) 2023/1035 z dnia 25 maja 2023 r. ⁽¹⁾, która przedłuża sankcje UE do dnia 1 czerwca 2024 r.,
 - uwzględniając art. 118 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0041/2024),
- A. mając na uwadze, że procesy genewski i astański nie umożliwiły zakończenia konfliktu i ustanowienia pluralistycznego przejściowego organu zarządzającego, ponieważ reżim syryjski nadal odmawia przystąpienia do poważnych negocjacji z opozycją w celu wypracowania wiarygodnego rozwiązania politycznego; mając na uwadze, że reżim syryjski wybiórczo angażował się w rozmowy międzynarodowe, co stanowi taktykę opóźniającą mającą na celu unieważnienie wyników rozmów, a tym samym przedłużenie cierpienia Syryjczyków;

⁽¹⁾ Decyzja Rady (WPZiB) 2023/1035 z dnia 25 maja 2023 r. zmieniająca decyzję 2013/255/WPZiB w sprawie środków ograniczających w związku z sytuacją w Syrii (Dz.U. L 139 z 26.5.2023, s. 49).

- B. mając na uwadze, że od 2011 r. zginęło pół miliona Syryjczyków, a 14 mln zostało przesiedlonych siłą w wyniku brutalnych działań ugrupowań zbrojnych i terrorystycznych, ale głównie w wyniku bezwzględnych represji i inżynierii demograficznej prowadzonych wobec własnego narodu przez reżim syryjski wspierany przez sojuszników; mając na uwadze, że represje te obejmowały wielokrotne użycie broni chemicznej, amunicji kasetowej, bomb zapalających, bomb beczkowych i pocisków, a także konwencjonalne bombardowanie ludności cywilnej; mając na uwadze, że tysiące cywilów zostało zabitych w wyniku setek ataków chemicznych przeprowadzonych przez reżim syryjski, w tym w wyniku ataku sarinem we wschodniej Ghucie w sierpniu 2013 r.; mając na uwadze, że co najmniej 150 000 Syryjczyków uznaje się za zaginionych w systemie masowych arbitralnych zatrzymań reżimu, z czego aż 112 713 osób padło ofiarą wymuszonych zaginięć, i że częste są przypadki zgonów w areszcie i egzekucji pozasądowych; mając na uwadze, że rodziny nadal nie są informowane o losie bliskich; mając na uwadze, że jest to obecnie największy kryzys przesiedleńczy na świecie; mając na uwadze, że w wyniku kryzysu około 15,3 miliona osób w Syrii potrzebuje pomocy humanitarnej i ochrony; mając na uwadze, że według szacunków trzęsienia ziemi w lutym 2023 r. dodatkowo dotknęły 8,8 mln osób i zwiększyły dotychczasowe wyzwania pod względem pomocy humanitarnej w Syrii i krajach sąsiednich; mając na uwadze, że według raportów ONZ 90 % mieszkańców Syrii żyje w ubóstwie i nie ma dostępu do podstawowych dóbr; mając na uwadze, że MTS zobowiązał Syrię w swoim postanowieniu do podjęcia wszelkich dostępnych jej środków w celu zapobiegania torturom i innym nadużyciom, po przeanalizowaniu różnych raportów Niezależnej Międzynarodowej Komisji Dochodzeniowej ONZ ds. Syryjskiej Republiki Arabskiej, w których stwierdzono, że istnieją „uzasadnione powody, by sądzić, że rząd [syryjski] nadal dopuszcza się aktów tortur i złego traktowania”; mając na uwadze, że Syria znajduje się na 175. miejscu wśród 180 krajów w rankingu wolności prasy sporządzanym przez Reporterów bez Granic; mając na uwadze, że od 2011 r. zginęło co najmniej 300 dziennikarzy zawodowych i niezawodowych; mając na uwadze, że pomimo brutalnych represji reżimu syryjskiego wobec swoich obywateli Syryjczycy nadal organizują pokojowe protesty antyrządowe, w szczególności protesty w syryjskiej prowincji As-Suwajda, zamieszkaanej w większości przez druzów, które zapoczątkowano w sierpniu 2023 r. i które w ciągu kilku tygodni przyciągnęły tysiące protestujących, zwłaszcza kobiet, z całej prowincji; mając na uwadze, że podczas demonstracji domagano się praw politycznych, obywatelskich i praw człowieka dla wszystkich Syryjczyków;
- C. mając na uwadze, że autorytarne podmioty zagraniczne, w tym Rosja i Iran oraz ich poplecznicy (grupa Wagnera i libański Hezbollah), irackie bojówki i najemnicy afgańscy, a także lokalni poplecznicy syryjscy, odgrywają destrukcyjną dla tego kraju rolę od 2011 r.; mając na uwadze, że Syria służy jako poligon doświadczalny dla Rosji, gdzie Rosja ćwiczy i demonstruje swoje zdolności wojskowe, taktykę, zasięg logistyczny, a także zdolność do zagranicznej interwencji wojskowej w celu ratowania obłożonego reżimu sojuszniczego; mając na uwadze, że reżim syryjski nie kontroluje całego terytorium kraju i może pozostać u władzy jedynie dzięki brutalności i przy wsparciu tych podmiotów zagranicznych; mając na uwadze, że zarówno Rosja, jak i Iran pozostają głównymi dostawcami sprzętu wojskowego dla reżimu;
- D. mając na uwadze, że prowadzonych jest kilka dochodzeń i postępowań w sprawie poważnych zbrodni popełnionych w Syrii, w oparciu o zasadę jurysdykcji uniwersalnej, co daje pewną nadzieję w walce o sprawiedliwość i pociągnięcie do odpowiedzialności za akty tortur, zbrodnie przeciwko ludzkości lub zbrodnie wojenne w Syrii; mając na uwadze, że Francja wydała międzynarodowy nakaz aresztowania syryjskiego dyktatora Baszara al-Assada, jego brata Mahera al-Assada, który jest de facto szefem syryjskiej elitarnej jednostki wojskowej, oraz dwóch generałów sił zbrojnych, oskarżonych o współudział w zbrodniach przeciwko ludzkości w związku z atakami z użyciem broni chemicznej w 2013 r.; mając na uwadze, że aby zapobiec ewentualnym sankcjom i interwencji wojskowej, Rosja i Chiny zawetowały rezolucje w sprawie Syrii popierane przez kraje zachodnie i arabskie w Radzie Bezpieczeństwa ONZ, chroniąc tym samym reżim syryjski przed pociągnięciem do odpowiedzialności za zbrodnie wojenne;
- E. mając na uwadze, że reżim w Syrii poparł inwazję Rosji na Ukrainę i uznał okupowane obszary obwodu ługańskiego i donieckiego we wschodniej Ukrainie; mając na uwadze, że 7 lutego 2024 r. ukraińska agencja wywiadu wojskowego poinformowała, że Rosja szkoli 1 000 syryjskich najemników, którzy mają wesprzeć rosyjską wojnę w Ukrainie; mając na uwadze, że Rosja twierdzi, iż od 2015 r. w celu wsparcia i ochrony reżimu al-Assada przed upadkiem wysłała ponad 63 000 rosyjskiego personelu, w tym siły specjalne, doradców wojskowych, personel sił powietrznych i prywatnych najemników wojskowych, takich jak grupa Wagnera; mając na uwadze, że Rosja nieprzerwanie popełniała zbrodnie wojenne w Syrii, w tym bombardowała placówki medyczne i tereny cywilne oraz masowo używała broni; mając na uwadze, że rosyjskie wojska stacjonują w dwóch bazach głównych: bazie lotniczej Khmeimim i bazie morskiej w Tartus, a także w ponad stu mniejszych obiektach wojskowych w całym kraju; mając na uwadze, że Rosja jest największym dostawcą broni dla reżimu al-Assada, a jej sprzedaż opiewa na miliardy euro;
- F. mając na uwadze, że Hezbollah wielokrotnie dążył do uzyskania irańskiej broni przez terytorium Syrii i że mu się to udało; mając na uwadze, że Izrael wielokrotnie przeprowadzał ataki powietrzne, aby zapobiec takim transferom broni, w tym na lotniska w Damaszku i Aleppo w październiku 2023 r. w następstwie ataków terrorystycznych Hamasu 7 października na izraelskich cywilów; mając na uwadze, że konflikt między Izraelem a Hamasem, wywołany atakami terrorystycznymi przeprowadzonymi przez Hamas na Izrael 7 października 2023 r., wznowił spiralę przemocy w regionie; mając na uwadze, że Syria musi powstrzymać się od jakiegokolwiek militarnego zaangażowania w wojnę w Strefie Gazy; mając na uwadze, że rzekome izraelskie ataki na Aleppo i Damaszek doprowadziły do tymczasowego wstrzymania lotniczej pomocy humanitarnej ONZ; mając na uwadze, że od brutalnego ataku Hamasu na Izrael 7 października 2023 r. wspierane przez Iran bojówki w Syrii nasiliły ostrzał Izraela oraz sił amerykańskich i międzynarodowych w północno-wschodniej Syrii z użyciem dronów i rakiet; mając na uwadze, że syryjskie lotniska były wykorzystywane przez Iran do transportu broni z Iranu i Iraku do Syrii i Hezbollahu w Libanie, a także do wspierania Iranu w dostarczaniu broni Hamasowi; mając na uwadze, że reżim wymordował tysiące syryjskich Palestyńczyków i uchodźców;

- G. mając na uwadze, że Turcja, która okupuje terytoria w północnej Syrii, regularnie prowadzi zakrojone na szeroką skalę działania wojskowe na terytorium Syrii, bezpośrednio lub przez popleczników, a jej celem są w szczególności terytoria kurdyjskie w północno-wschodniej Syrii, jak również w mieście Afrin i wokół niego, w części północno-zachodniej; mając na uwadze, że jednostronne tureckie interwencje wojskowe w północnej Syrii naruszają prawo międzynarodowe; mając na uwadze, że w październiku 2023 r. parlament turecki zagłosował za przedłużeniem mandatu, który zezwala na operacje wojskowe w Syrii, o kolejne dwa lata; mając na uwadze, że Turcja powinna położyć kres nielegalnej okupacji północnej Syrii oraz wycofać swoje wojsko i paramilitarne siły zastępcze;
- H. mając na uwadze, że Islamskie Państwo w Iraku i Syrii (ISIS) dopuściło się rażących i systematycznych naruszeń praw człowieka i prawa międzynarodowego, w tym zbrodni przeciwko ludzkości i ludobójstwa, na terytoriach znajdujących się pod jego tymczasową kontrolą przed interwencją koalicji międzynarodowej; mając na uwadze, że w 2014 r. utworzono szeroką międzynarodową koalicję do walki z ISIS, składającą się z 86 członków, którzy zobowiązali się do realizacji celów polegających na udzielaniu wsparcia wojskowemu partnerom, utrudnianiu przepływu zagranicznych bojowników, powstrzymaniu finansowania ISIS, rozwiązywaniu kryzysów humanitarnych w regionie i ujawnianiu prawdziwego charakteru ruchów dżihadystycznych;
- I. mając na uwadze, że aktywa 358 osób i 95 podmiotów bezpośrednio zaangażowanych w represje wobec ludności podlegają sankcjom unijnym; mając na uwadze, że w wyniku ciągłego blokowania przez Rosję działań Rady Bezpieczeństwa ONZ tylko jedno przejście graniczne między Turcją a obszarami, które nie są kontrolowane przez reżim w Syrii, pozostaje otwarte dla międzynarodowej pomocy humanitarnej; mając na uwadze, że od 2014 r. przejście graniczne Bab-al Hawa wykorzystuje się do transgranicznych dostaw pomocy z Turcji do Syrii za zgodą Rady Bezpieczeństwa ONZ; mając na uwadze, że Rosja często utrudniała przedłużenie zezwolenia w Radzie Bezpieczeństwa ONZ i ostatecznie zawetowała zezwolenie na korytarz pomocowy w lipcu 2023 r., co spowodowało zamknięcie przejścia Bab-al Hawa; mając na uwadze, że we wrześniu 2023 r., w wyniku negocjacji między agencjami ONZ, reżimem syryjskim i dominującą grupą zbrojną w prowincji Idlib, Hajat Tahrir al-Sham, wznowiono dostawy pomocy przez przejście graniczne Bab al-Hawa, a korytarze pomocowe na przejściach granicznych Bab al-Salam i Al-Rai, które reżim syryjski zgodził się otworzyć po niszczyielskim trzęsieniu ziemi w lutym 2023 r., zostały przedłużone o kolejne trzy miesiące; mając na uwadze, że nieznanne są warunki, na jakich reżim syryjski i Hajat Tahrir al-Szam zezwoliły ONZ na wznowienie dostaw pomocy przez trzy przejścia graniczne; mając na uwadze, że uznani eksperci międzynarodowego prawa humanitarnego mają wątpliwości co do tego, czy transgraniczna pomoc ONZ wymaga zezwolenia Rady Bezpieczeństwa ONZ;
- J. mając na uwadze, że kilka krajów w regionie rozpoczęło proces normalizacji stosunków z reżimem syryjskim, co doprowadziło do ponownego włączenia Syrii do Ligi Państw Arabskich zgodnie z decyzją ministrów spraw zagranicznych Ligi z 7 maja 2023 r. w Kairze, pomimo poważnych przestępstw międzynarodowych popełnionych przez Syrię i bez wykazania, że zaprzestano takich niewłaściwych praktyk; mając na uwadze, że od września 2023 r. zawieszono grupy robocze Ligi Państw Arabskich, ponieważ reżim syryjski nie przestrzegał zobowiązań, obejmujących ograniczenie handlu narkotykami, ułatwienie bezpiecznego powrotu uchodźców, uwolnienie więźniów politycznych i umożliwienie dostarczania pomocy humanitarnej na wszystkich obszarach; mając na uwadze, że spotkania między Ligą Państw Arabskich a przedstawicielami reżimu syryjskiego zostały w międzyczasie zawieszono; mając na uwadze, że od czasu przyjęcia rezolucji Parlamentu z 11 marca 2021 r. w sprawie konfliktu w Syrii po dziesięciu latach od wybuchu powstania^(?) nie podjęto żadnych działań w celu dopilnowania, aby osoby podejrzane o zbrodnie wojenne nie mogły uzyskać azylu w państwie członkowskim UE, zwłaszcza w sytuacji, gdy inne państwa członkowskie UE już odrzuciły wnioski o azyl;
- K. mając na uwadze, że Unia Europejska i jej państwa członkowskie są największym darczyńcą pomocy dla osób dotkniętych konfliktem od 2011 r., a ich wsparcie wynosi 30 mld EUR; mając na uwadze, że europejska pomoc zadeklarowana na konferencji w Brukseli w czerwcu 2023 r. wynosi 3,8 mld EUR z łącznej kwoty 5,6 mld EUR; mając na uwadze, że UE i państwa członkowskie udzieliły pomocy nadzwyczajnej w związku z trzęsieniem ziemi w Syrii, a 23 lutego 2023 r. Unia podjęła decyzję o tymczasowym zawieszeniu sankcji ze względów humanitarnych, aby ułatwić dostarczanie pomocy ofiarom; mając na uwadze, że według ostrzeżeń ONZ 90 % ludności Syrii żyje poniżej granicy ubóstwa, a wielu Syryjczyków obecnie ledwie wiąże koniec z końcem w warunkach, które są jeszcze gorsze od warunków, jakie panowały w latach trwania konfliktu; mając na uwadze, że w ramach Światowego Programu Żywnościowego szacuje się, że 12,4 miliona Syryjczyków cierpi z powodu braku bezpieczeństwa żywnościowego, co stanowi prawie 60 % ludności; mając na uwadze, że za obecną tragiczną sytuację odpowiada przede wszystkim reżim al-Assada;
- L. mając na uwadze, że reżim nie zaspokaja w wystarczającym stopniu podstawowych potrzeb ludności Syrii, że sytuacja gospodarcza kraju jest niezwykle niepewna i że Syria przekształciła się w państwo narkotykowe, co prowadzi do dalszej destabilizacji w regionie; mając na uwadze, że rzecznicy i specjaliści z dziedziny pomocy humanitarnej nadal wyrażają obawy co do bezpieczeństwa i ochrony osób powracających i wysiedlonych z uwagi na warunki panujące w wielu częściach kraju oraz podają w wątpliwość podejście reżimu syryjskiego do kwestii pojednania politycznego; mając na uwadze, że utrudnia to postęp społeczno-gospodarczy w Syrii, a także wyjście z kryzysu;

(?) Dz.U. C 474 z 24.11.2021, s. 130.

- M. mając na uwadze, że zgodnie z raportem Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA) i niemieckiego Federalnego Urzędu Śledczego (BKA) z września 2023 r. Europa jest kluczowym punktem przeładunkowym dla Captagonu (fenetyliny) pochodzącego z Bliskiego Wschodu, głównie z Syrii i Libanu, i przemycanego na Półwysep Arabski; mając na uwadze, że kraje w regionie zakazały importu owoców i warzyw z Libanu, aby rozprawić się z przemytem Captagonu; mając na uwadze, że Europa stała się zarówno miejscem docelowym, jak i popularnym węzłem tranzytowym dla Captagonu, a według Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii od 2018 r. w Europie skonfiskowano ponad milion tabletek i prawie dwa tysiące kilogramów Captagonu; mając na uwadze, że w kwietniu 2023 r. UE nałożyła sankcje na 25 osób i osiem podmiotów w Syrii za ich zaangażowanie w handel narkotykami;
- N. mając na uwadze, że zniszczenia i zaniedbania reżimu syryjskiego w zakresie źródeł wody i systemu opieki zdrowotnej doprowadziły w sierpniu 2022 r. do wybuchu w całym kraju epidemii cholery, która trwa do dziś; mając na uwadze, że edukacja publiczna jest pod presją w Syrii i w krajach przyjmujących uchodźców syryjskich, a około połowa mieszkańców Syrii w wieku szkolnym (prawie 2,4 miliona uczniów) nie otrzymuje żadnej formy edukacji, co powoduje, że wiele dzieci cierpi z powodu psychospołecznych skutków przedłużającego się konfliktu i przesiedleń; mając na uwadze, że według UNESCO w Syrii tylko około połowa młodzieży w wieku od 15 do 24 lat osiąga minimalne oczekiwane poziomy kompetencji w zakresie czytania, pisania, liczenia i umiejętności życiowych;
- O. mając na uwadze, że reżim syryjski, stosując czystki etniczne, prowadził brutalną kampanię mającą na celu zmianę struktury demograficznej kraju; mając na uwadze, że przed wojną chrześcijanie w Syrii stanowili około 10 % populacji tego kraju, a ich liczba wynosiła 2,2 mln; mając na uwadze, że brutalność wojny spowodowała masowy exodus chrześcijan i teraz pozostało ich tylko około 640 000; mając na uwadze, że chrześcijanie w tym kraju byli prześladowani nie tylko przez reżim syryjski, ale także przez ISIS i inne bojówki islamskie; mając na uwadze, że chociaż reżim al-Assada próbował stworzyć wizerunek świeckiego obrońcy chrześcijan w Syrii, według doniesień celowo niszczył kościoły i zatrzymał co najmniej setki obywateli chrześcijańskich; mając na uwadze, że reżim, przy aktywnym wsparciu Federacji Rosyjskiej, oblegał i całkowicie zdziesiątkował Aleppo, miasto liczące najwięcej chrześcijan w kraju; mając na uwadze, że kraj ten zajmuje 12. miejsce na liście miejsc, w których chrześcijanom żyje się najtrudniej;
- P. mając na uwadze, że według Biura UNHCR większość uchodźców syryjskich chciałaby wrócić do Syrii, ale ma uzasadnione obawy dotyczące bezpieczeństwa; mając na uwadze, że oznacza to, iż w obecnej sytuacji przesiedlenie i uzupełniające drogi migracji pozostają najbardziej realnym trwałym rozwiązaniem dla uchodźców syryjskich; mając na uwadze, że Niezależna Międzynarodowa Komisja Dochodzeniowa ONZ w sprawie Syryjskiej Republiki Arabskiej w swoim najnowszym raporcie z września 2023 r. stwierdziła, że poczucie braku bezpieczeństwa utrzymuje się daleko poza liniami frontu, co sprawia, że bezpieczny powrót uchodźców syryjskich jest mało prawdopodobny, a ponadto stwierdziła, że udokumentowano konkretne przypadki, w których uchodźcy syryjscy powracający z krajów sąsiednich byli źle traktowani przez syryjskie siły bezpieczeństwa;
1. jeśli chodzi o politykę względem Syrii, zaleca Radzie, Komisji oraz wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa:

Proces polityczny

- a) przypomnienie o silnym poparciu Unii dla syryjskich aspiracji demokratycznych, które utrzymują się w tym kraju pomimo powszechnych represji ze strony reżimu od czasu pokojowych protestów w 2011 r., przy zdecydowanym wsparciu wojskowym i finansowym ze strony Iranu i Rosji dla utrzymania u władzy klanu al-Assada; potępienie przyznania przez reżim kontraktów, które umożliwiają Rosji i Iranowi dostęp do zasobów kraju kosztem narodu syryjskiego;
- b) podkreślenie szczególnej odpowiedzialności reżimu, bez bagatelizowania roli odgrywanej przez ISIS i inne ugrupowania zbrojne i terrorystyczne, za śmierć pół miliona cywilów, zniszczenie kraju, przesiedlenie większości ludności, tortury i wymuszone zaginięcie aż 112 713 osób^(?) w systemie masowych arbitralnych zatrzymań, stosowanie broni chemicznej przeciwko ludności cywilnej oraz systematyczne tłumienie wszelkiej demokratycznej i pokojowej opozycji;

^(?) Syryjska Sieć Praw Człowieka, *12th Annual Report on Enforced Disappearance in Syria on the International Day of the Disappeared: Enforced Disappearance is an Ongoing Crime in Syria*, 30 sierpnia 2023 r.

- c) sprzeciwienie się jakiegokolwiek normalizacji stosunków z reżimem al-Assada, chyba że odnotuje się wyraźne i weryfikowalne postępy we wdrażaniu rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2254 (2015), które obejmują uwolnienie więźniów politycznych, informowanie rodzin ofiar o losie zaginionych osób i ofiar wymuszonych zaginięć oraz zaprzestanie atakowania i utrudniania działalności humanitarnej; wezwanie państw członkowskich UE do powstrzymania się od środków osłabiających lub podważających wspólne stanowisko UE w sprawie Syrii; odniesienie się z zadowoleniem do przyjęcia przez Izbę Reprezentantów Stanów Zjednoczonych ustawy przeciwko normalizacji reżimu al-Assada i zachęcenie Senatu USA do kontynuowania procesu legislacyjnego prowadzącego do jej promulgacji; podkreślenie, że pomimo suwerennej decyzji niektórych państw arabskich o ponownym przyjęciu Syrii do Ligi Państw Arabskich nic nie wskazuje na to, by reżim syryjski chciał zwalczać handel narkotykami pochodzący z tego kraju i mający wpływ na cały region; potępienie kontrolowania rynku Captagonu przez rodzinę al-Assada i jej sojuszników, w tym Hezbollah, przy czym wartość handlu tym narkotykiem szacuje się na 57 mld USD; zwrócenie uwagi, że brat Baszara al-Assada, Maher al-Assad dowodzi jednostką wojskową odpowiedzialną za ułatwianie produkcji tego narkotyku; wspieranie skoordynowanej odpowiedzi UE w zakresie bezpieczeństwa, aby zapobiec wykorzystywaniu UE jako strefy przeładunkowej dla Captagonu produkowanego w Syrii i Libanie;
- d) podkreślenie, że represje, zaniedbania i korupcja ze strony reżimu są odpowiedzialne za tragiczną sytuację gospodarczą; przypomnienie, że sankcje UE dotyczą wyłącznie osób i podmiotów zaangażowanych w represje; zajęcie się kwestią nadmiernego przestrzegania przepisów finansowych, co może utrudniać grupom pomocowym przekazywanie funduszy do kraju i prowadzenie programów lub płacenie lokalnym pracownikom i dostawcom, nawet jeśli transakcje mają wspierać działania nieobjęte sankcjami; podkreślenie jednak, że unijne środki ograniczające muszą pozostać ukierunkowane, nadal zapewniać odstępstwa dotyczące pomocy humanitarnej i priorytetowo traktować dostawy pomocy na szczeblu lokalnym;
- e) szybkie przyznanie zaufanym międzynarodowym organizacjom humanitarnym solidnych, szerokich i wyraźnych odstępstw; zharmonizowanie w jak największym stopniu interpretacji rozporządzenia w sprawie środków ograniczających w Syrii przez państwa członkowskie i zastosowanie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2664 (2022) w sprawie pomocy humanitarnej;
- f) uznanie odwagi demonstrantów w miastach As-Suwajda i Dara, którzy od sierpnia 2023 r. ponownie pokojowo manifestują przeciwko reżimowi al-Assada; konsultowanie się z syryjskimi sieciami społeczeństwa obywatelskiego w Europie i Syrii, podzielającymi wartości demokratyczne i dążącymi do ochrony obrońców praw człowieka i działaczy w regionie, oraz zapewnianie im długoterminowego, elastycznego i podstawowego wsparcia; zdecydowane potępienie wszelkich form dyskryminacji religijnej i domaganie się poszanowania przez wszystkich praw grup i mniejszości etnicznych i religijnych w Syrii, w tym chrześcijan, druzów, Kurdów, alawitów i wszystkich innych mniejszości; zdecydowane potępienie antysemickiej propagandy i odmawiania Izraelowi prawa do istnienia, co jest kluczową cechą ogólnego przekazu rodziny Baszara al-Assada; dopilnowanie, aby edukacja i materiały edukacyjne były zgodne z tymi zasadami; zaapelowanie o to, aby wszystkie osoby przesiedlone mogły dalej zamieszkiwać na terenach będących ich historyczną i zwyczajową ojczyzną lub powrócić na te tereny, w poczuciu godności, równości i bezpieczeństwa, a także korzystać z prawa do pełnego i swobodnego wyznawania religii i przekonań bez żadnego przymusu, przemocy czy dyskryminacji; popieranie dialogu międzyreligijnego;

Bezpieczeństwo

- g) wyrażenie ubolewania w związku z ciągłą obecnością na terytorium Syrii setek irańskich, tureckich i rosyjskich baz oraz irańskich i rosyjskich bojówek; wyrażenie zaniepokojenia gospodarczym wykorzystywaniem kraju przez wrogie obce mocarstwa; potępienie ataków sił tureckich i okupowania przez nie terytoriów syryjskich na północy, a także wznowionej brutalnej kampanii wojskowej rządu syryjskiego i Rosji w północno-zachodniej Syrii, w tym przeciwko celom cywilnym; wyrażenie głębokiego zaniepokojenia utrzymującą się radykalną opozycją islamską w prowincji Idlib; wspieranie utrzymania międzynarodowej koalicji przeciwko ISIS, które nadal działa w Syrii pomimo poważnych porażek; wezwanie do podjęcia zdecydowanych międzynarodowych działań na rzecz kontynuowania walki z Państwem Islamskim w Syrii aż do jego całkowitego wyeliminowania; przypomnienie, że tureckie jednostronne działania wojskowe stanowią poważne naruszenie prawa międzynarodowego i zagrożenie dla stabilności i bezpieczeństwa w całym regionie; rozbicie sieci dżihadystów działających w Syrii i Iraku oraz śledzenie i ściganie ich członków dowodzących ponad pięćmioma tysiącami zagranicznych bojowników, których zradyzalizowali, zwerbowali i ściągnęli z Europy; dalsze wspieranie międzynarodowej koalicji przeciwko ISIS na poziomie politycznym, finansowym, operacyjnym i logistycznym;
- h) podkreślenie roli Demokratycznych Sił Syrii w walce z ISIS w północno-wschodniej Syrii;
- i) wezwanie państw członkowskich, by kontynuowały repatriację swoich obywateli przebywających w obozach dżihadystów Al-Hol i Al-Roj oraz by, w rzetelnych procesach sądowych, osądziły ich za popełnione zbrodnie; wyrażenie poważnego zaniepokojenia pogarszającą się sytuacją humanitarną i sanitarną oraz stanem bezpieczeństwa w obozach w północno-wschodniej Syrii, zwłaszcza w obozach al-Hol i Al-Roj, które nadal sprzyjają radykalizacji; wezwanie państw członkowskich do repatriacji wszystkich europejskich dzieci oraz zapewnienie im odpowiedniego wsparcia i reintegracji; wezwanie państw członkowskich, by we wszystkich swoich stosunkach dwustronnych i na forach międzynarodowych działały na rzecz repatriacji wszystkich dzieci obywateli państw trzecich, z pełnym poszanowaniem prawa międzynarodowego;

- j) zintensyfikowanie wysiłków, aby przeciwdziałać rosyjskiej i irańskiej dezinformacji na temat Syrii, zwłaszcza dezinformacji w języku arabskim; podjęcie niezbędnych kroków w celu dopilnowania, aby platformy internetowe w znacznym stopniu zintensyfikowały walkę z dezinformacją w regionie, w szczególności poprzez rekrutację osób mówiących po arabsku do moderowania treści internetowych;
- k) potępienie wystrzeliwania rakiet przez siły syryjskie z terytorium Syrii w kierunku Izraela i okupowanych przez Izrael wzgórz Golan oraz wysłania nieuzbrojonego drona na północ Izraela; potępienie wielokrotnie podejmowanych przez Hezbollah i zakończonych powodzeniem prób pozyskania irańskiej broni przez terytorium Syrii; potępienie przyzwalającej postawy reżimu al-Assada wobec Al-Kaidy i innych grup terrorystycznych, zwłaszcza w odniesieniu do działań podejmowanych w związku z konfliktem w Iraku, ponieważ takie postępowanie przyczyniło się do rozwoju Al-Kaidy, ISIS i powiązanych z nimi sieci terrorystycznych w Syrii;
- l) odnotowanie, że izraelskie wojsko kontynuuje naloty i inne formy ataków na terytorium Syrii w ramach samoobrony w celu dopilnowania, by reżim al-Assada nie mógł odzyskać wystarczającej siły, aby stanowić zagrożenie dla krajów sąsiadujących;
- m) zadbanie o to, by rezolucje, sprawozdania i decyzje UE dotyczące Syrii były tłumaczone na język arabski;

Zwalczanie bezkarności

- n) podkreślenie, że walka z bezkarnością w Syrii jest warunkiem wstępnym przyszłego rozwiązania trwającego kryzysu, a także moralnym i politycznym imperatywem dla Europy i społeczności międzynarodowej; pozytywne odniesienie się do postępów w zakresie wymiaru sprawiedliwości, osiągniętych przez francusko-niemiecki wspólny zespół dochodzeniowo-śledczy w odniesieniu do 11 000 ciał ofiar tortur wskazanych w raporcie Cezara, a także do zawieszenia udziału Syrii w pracach międzynarodowej Organizacji ds. Zakazu Broni Chemicznej; wyrażenie zadowolenia w związku z wydaniem przez sądy francuskie w listopadzie 2023 r. międzynarodowych nakazów aresztowania Baszara al-Assada, jego brata Mahera al-Assada i dwóch generałów za zbrodnie przeciwko ludzkości związane z atakami przy użyciu broni chemicznej wobec ludności cywilnej; przyjęcie z zadowoleniem postanowienia MTS nakazującego Syrii podjęcie wszelkich dostępnych jej środków w celu zapobiegania aktom tortur i innym nadużyciom, po tym jak Niemcy i Kanada wniosły sprawę dotyczącą naruszenia przez Syrię międzynarodowej konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur; pozytywne odniesienie się również do postępów poczynionych w Niemczech, Francji i Szwecji z myślą o postawieniu syryjskich przestępców przed sądem, jak na przykład procesy karne w Koblencji i Frankfurtu; przyjęcie z zadowoleniem aresztowania i uwięzienia w grudniu 2023 r., styczniu 2024 r. i lutym 2024 r. syryjskich przywódców paramilitarnych powiązanych z reżimem al-Assada w Niemczech, Niemczech i Belgii za zbrodnie przeciwko ludzkości, zbrodnie wojenne i tortury; zachęcanie wszystkich państw członkowskich UE do wdrożenia jurysdykcji uniwersalnej, jeśli jest ona zgodna z ich porządkiem konstytucyjnym; wspieranie prób postawienia przywódców reżimu syryjskiego przed wymiarem sprawiedliwości; wezwanie organów sądowych i policyjnych do wspólnego korzystania z usług ekspertów i tłumaczy ustnych i do wyznaczenia w każdym państwie członkowskim prokuratora ds. zbrodni przeciwko ludzkości; zaapelowanie do państw członkowskich UE o utworzenie wyspecjalizowanych jednostek ds. zbrodni wojennych w ramach organów ścigania i prokuratury, jeśli takie jeszcze nie istnieją, oraz o zapewnienie im odpowiednich zasobów; zachęcanie państw członkowskich do zwrócenia szczególnej uwagi na działania syryjskich służb wywiadowczych i ich wpływ na syryjską diasporę oraz do zapobiegania im, a także do ochrony świadków; zaapelowanie o to, by stypendia europejskie były przyznawane w szczególności Syryjczykom poszukującym szkolenia prawniczego w dziedzinie walki z bezkarnością;
- o) wezwanie do automatycznej wymiany informacji między wszystkimi państwami członkowskimi na temat zbrodniarzy wojennych, których wnioski o udzielenie azylu zostały odrzucone na mocy art. 1 lit. f) Konwencji dotyczącej statusu uchodźców; wezwanie państw członkowskich do ustanowienia europejskiego funduszu na rzecz ofiar poważnych naruszeń prawa międzynarodowego w Syrii, w tym ofiar tortur, poprzez identyfikację istniejących funduszy związanych z naruszeniami prawa międzynarodowego w Syrii w ramach ich jurysdykcji, jak wyroki nakazujące wypłatę odszkodowania, sankcje, grzywny i kary, orzeczenia o przepadku, zamrożone środki finansowe, jako że są związane z nielegalnie pozyskanym mieniem reżimu syryjskiego, i inne przychody; wezwanie do opracowania ram prawnych umożliwiających przekazywanie takich środków rodzinom ofiar, w tym ofiar tortur; przypomnienie, że takie fundusze muszą być starannie opracowane w pełnej współpracy z rodzinami ofiar; uznanie ciągłego zagrożenia związanego z nielegalnym handlem zagrabionymi w Syrii dziełami sztuki i dobrami kultury, prowadzonym zarówno przez reżim al-Assada, jak i ISIS; wezwanie do wzmocnienia planu działania UE przeciwko handlowi dobrami kultury oraz do zacieśnienia współpracy z państwami trzecimi w celu dopilnowania, by dobra kultury były chronione, wycofywane z czarnego rynku i odsyłane w miarę możliwości do krajów pochodzenia; wyrażenie zadowolenia w związku z przyjęciem rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 29 czerwca 2023 r. ustanawiającej instytucję ds. osób zaginionych w Syrii oraz w związku z dalszym finansowaniem międzynarodowego niezależnego i bezstronnego mechanizmu wspierającego dochodzenia w sprawie najpoważniejszych zbrodni popełnionych w Syrii od 2011 r.; wezwanie UE i jej państw członkowskich do rozszerzenia wykazu osób podlegających ukierunkowanym sankcjom w ramach globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka (tzw. unijnej ustawy Magnickiego) i ujęcia w nim syryjskich i rosyjskich dowódców cywilnych i wojskowych, którzy mogą ponosić odpowiedzialność kierowniczą za zbrodnie wojenne, zbrodnie przeciwko ludzkości i inne poważne naruszenia popełnione w północno-zachodniej Syrii lub byli w te działania niewątpliwie zamieszani;

- p) pozytywne odniesienie się do decyzji Rady z 22 stycznia 2024 r. o dodaniu sześcioro przedsiębiorców bliskich rodzinie al-Assada i pięciu przedsiębiorstw do unijnej listy sankcyjnej za ich zaangażowanie w transfer najemników reżimu syryjskiego, handel bronią, handel narkotykami lub pranie pieniędzy w celu wsparcia reżimu syryjskiego;

Pomoc humanitarna i uchodźcy

- q) ponaglenie społeczności międzynarodowej, na konferencji w Brukseli w 2024 r., by pilnie zwiększyła pomoc humanitarną dla 15,3 mln Syryjczyków, których codzienne życie zależy od tej pomocy; wyrażenie głębokiego zaniepokojenia w związku z decyzją podjętą przez Światowy Program Żywnościowy ONZ o zawieszeniu od stycznia 2024 r., ze względu na niedobór środków finansowych, wsparcia żywnościowego, z którego korzystało codziennie 3,2 mln osób w Syrii; położenie nacisku na dostęp do czystej wody, w tym wody pitnej, wody sanitarnej i wody do celów rolniczych, do edukacji formalnej, również dla dziewcząt i kobiet, dostaw energii, przystępnych cenowo paliw silnikowych, edukacji i długoterminowego wsparcia budżetowego dostosowanego do potrzeb kobiet; skoncentrowanie się na kierowaniu pomocy humanitarnej w szczególności na zapewnianie czystej wody, przystępnej cenowo energii, ogrzewania, opieki zdrowotnej i produktów zdrowotnych; wezwanie Komisji i państw członkowskich UE do zwiększenia działań na rzecz wspierania pracy dziennikarzy, blogerów i osób prywatnych, a także organizacji kierowanych przez uchodźców; podkreślenie znaczenia, jakie dla agencji udzielających pomocy ma wzmocnienie odpowiedzialności wobec beneficjentów pomocy, oraz podejmowanie działań w oparciu o ich opinie i potrzeby, zgodnie z zasadą „odpowiedzialności wobec dotkniętej kryzysem ludności”; przypomnienie, że Unia wnosi największy wkład w tym zakresie; wyrażenie uznania dla faktu, że Liban, Jordania, Turcja i Irak nie ustają w wysiłkach, aby przyjąć 6 mln uchodźców w trudnych warunkach gospodarczych; przypomnienie tym krajom o ich obowiązku przestrzegania prawa międzynarodowego w tym zakresie; ponowne podkreślenie, że trzeba zagwarantować status uchodźców, zwłaszcza w głównych krajach przyjmujących takich jak Turcja, Liban, Jordania i Irak, oraz powstrzymać się od wszelkiej dyskryminacji mniejszości; uznanie ogromnego dziedzictwa kulturowego Syrii, które stanowi ważną część światowego dziedzictwa kulturowego i element umożliwiający rozwiązanie niektórych problemów kraju; uznanie aramejskiego za zagrożony język mniejszościowy, ponieważ w Syrii posługuje się nim zaledwie około 100 000 osób, podczas gdy w Europie liczba ta sięga nawet 500 000 osób;
- r) zdecydowane potępienie niezliczonych przypadków zgłaszania przez Rosję weta wobec dostarczania pomocy mieszkańcom północnej Syrii, a w szczególności jej weto wobec odnowienia rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2672 (2023), wskutek czego nie zezwolono na rozszerzenie dostępu pomocy humanitarnej przez Bab al-Hawa; ponowne potępienie podejmowanych przez Rosję prób zaskłodzenia wizerunkowi „Białych Hełmów” (jednostki obrony cywilnej Syrii); podkreślenie, że Białe Helmy odgrywają znaczącą rolę w ratowaniu syryjskich cywilów; wyrażenie uznania dla pracy dziennikarzy, blogerów i osób prywatnych, a także organizacji, takich jak Białe Helmy, które pomimo brutalności reżimu nadal wykonują swoją pracę w kraju, informując społeczność międzynarodową, wspierając ofiary na miejscu i koncentrując się na przyszłości kraju; odnotowanie decyzji rządu o przyznaniu dalszego dostępu organizacjom humanitarnym ONZ i partnerom przez korytarz Bab al-Hawa do 13 lipca 2024 r.; wyrażenie ubolewania nad brakiem decyzji o przedłużeniu dostępu przez Bab al-Salam i al-Rai, który został wcześniej przedłużony do 13 lutego 2024 r.; przypomnienie odpowiedzialnym stronom o bezwzględnej potrzebie utrzymania tego otwartego dostępu; wezwanie Komisji i państw członkowskich do zapewnienia, równoległe ze zdecydowanymi działaniami dyplomatycznymi na szczeblu Rady Bezpieczeństwa ONZ, ciągłości funkcjonowania przejść granicznych Bab al-Hawa, Bab al-Salaam i Al-Rai przez okres co najmniej 12 miesięcy; zbadanie możliwości kierowania środków również za pośrednictwem niedawno utworzonego Aid Fund for Northern Syria (Funduszu Pomocy dla Północnej Syrii); potępienie podejmowanych przez reżim syryjski systematycznych prób przekierowywania międzynarodowej pomocy humanitarnej i przekazywania jej bojówkom, a także manipulowania kursami walutowymi w celu zatrzymania większości pomocy na terytoriach znajdujących się pod jego kontrolą;
- s) przypomnienie, że Syrii nie można uznać, w całości ani w części, za bezpieczny kraj dla syryjskich uchodźców i Syryjczyków ubiegających się o azyl w Europie i na całym świecie, którzy uciekli przed zbrodniami reżimu i którzy mogą stać się ofiarami tortur i wymuszonych zaginięć, jeżeli tam powrócą; podkreślenie wobec krajów przyjmujących, takich jak Turcja, Liban, Jordania, Irak i Egipt, że Syria nie jest krajem bezpiecznym, ani w całości, ani w części, i że w związku z tym obywatele Syrii nie mogą bezpiecznie powrócić do swojego kraju; podkreślenie, że każdy powrót musi być dobrowolny i winien przebiegać w godnych warunkach; podkreślenie, że niektórzy Syryjczycy uciekli przed organizacjami terrorystycznymi działającymi w Syrii, takimi jak ISIS; zaznaczenie, że w Syrii istnieją obszary, na których wciąż aktywnie działają brutalne ugrupowania dżihadystyczne i bojówki; podkreślenie wpływu syryjskiego konfliktu na 438 000 palestyńskich uchodźców, którzy według szacunków znajdują w tym kraju i którzy są zależni głównie od Agencji Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy Uchodźcom Palestyńskim na Bliskim Wschodzie (UNRWA), jeśli chodzi o zaspokojenie ich podstawowych potrzeb; wyrażenie zaniepokojenia sytuacją finansową tej agencji i wezwanie do lepszego uwzględnienia uchodźców palestyńskich w planach humanitarnych UE w Syrii;

2. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszego zalecenia Radzie, Komisji i wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz do zapewnienia jego przetłumaczenia na język arabski i opublikowania w tym języku.